

alle, og mod hvem ingen kunde rette nogen Bebrejdelse. Hun, der var saa overbærende mod andre, havde bevaret den borgerlige Strengthed overfor sig selv.

Hun døde uden at have givet Afkald paa nogen af sine Fordringer: hendes Værker bærer Vidnesbyrd herom. Hun var en Karakter.
Jean Bernard.

Nedenfor gengives et Forord af Maria Deraismes til den første Udgave 1891 af hendes gennem en Række Aar holdte Foredrag.

Det er over 20 Aar siden, at de 5 første Taler i dette Bind blev holdt. Enhver husker, hvorledes det afblomstrende Kejserdømme — under den uforglemmelige Sammenstyrtning i 1870, hvor Frankrig nær var bukket under, fordi det følte sig truet og for at genvinde en i hvert Fald tilsyneladende Popularitet, — havde sluppet de stramme Tøjler noget:

»Landet, som saalænge havde haft Mundkurv paa, tørstede efter ærlige Ord uden noget officielt Stempel. Derfor modtog det med Begejstring dette Forsøg med det frie Ord. Det var virkelig en Konferencernes Tid; de udfyldte et almindeligt Savn.

Paa dette Tidspunkt fik jeg min Debut som Taler. I Begyndelsen valgte jeg filosofiske, moralske, historiske og litterære Emner. Men da jeg først havde følt mig for, besluttede jeg at anvende to Sæsoner paa Kvindespørgsmaalet, som efter den socialistiske Bevægelse i 1848, var gaaet i Glemme.

Succéen overgik al Forventning.

Den enorme Tilstrømning, Publikums Begejstring og den Opsigt mine Foredrag vakte, berettigede mig til at tro, at hværksættelsen af de Lovgivningsreformer, som jeg krævede, ikke kunde være saa fjern.

Jeg havde gjort Regning uden Krigen, som forhaalede Løsningen af en Række Spørgsmaal paa uvis Tid.

Efter denne frygtelige Ulykke var alle Hjerner kun optagne af en eneste Tanke: at genrejse Fædrelandet ved en udvidet Oplysning, ved Omordning af Hæren og Styrkelse af Republikken. Det var dette sidste jeg vilde arbejde paa. Jeg begyndte derfor en Kampagne til Fordel for Demokratiets Principer, overbevist om, at deraf afhænger al Uretfærdigheds Ophør i Lovgivningen.

Nu, da den republikanske Regering er indført og er bleven Udtryk for den offentlige Mening, bør vi paany vende tilbage til Kvinders lovmæssige Stilling, som staar i opvækkende Modsætning til Devisen: Frihed, Lighed, Broderskab; som staar øverst paa vor Konstitution.

Loven er endnu den samme; den har bevaret sin Uforanderlighed.

Men hvis Bogstavet er bleven respekteret, har Aanden undergaaet betydelige Forandringer.

Saaledes rejser der sig en stærk Modsætning mellem Loven, der dekreterer Kvindens definitive Underordnethed og de Kendsgerninger, der godtgør hendes fuldstændige Ligestillethed.

Denne Modsætning er kun en Hjerne-Forvildelse, som ikke vil kunne vare, og for at gøre en Ende paa den er det, at en Gruppe i Parlamentet, som ikke tæller mindre end 60 Deputerede, har affattet to Forslag: det ene tildeler kvindelige Handlende Retten til, ligesom deres mandlige Kolleger, at vælge deres Handelsretsdommere; det andet forlanger for alle Kvinders Vedkommende Udøvelsen af deres civile Rettigheder.

Det første vedtoges af Deputeretkammeret 1889 og blev forkastet af Senatet; det sidste er endnu ikke bleven optaget til Behandling. Disse to Forslag, der blev fremsat ved sidste Lovgivningsforsamling, skal atter fremlægges for det nye Parlament; og det mærkeligste er, at det denne Gang er Senatet, der vil tage Initiativet til Forslaget om de civile Rettigheder.

Maaske er det en Maade hvorpaa det vil søge at formilde Virkningen af dets Afslag med Hensyn til de kvindelige Handlendes Valgret.

Hvorledes er det nemlig muligt, at Kvinden, som i aandelig Henseende er ligestillet med Manden, og hvem man i den sidste Snæs Aar har tildelt alle Universitetsgrader, den juridiske og medicinske Doktorgrad, erklæres for inhabil med Hensyn til de almindeligste Handlinger i det civile og sociale Liv?

Der maa absolut gøres en Ende paa denne modsigende Situation, hvis Eftervirkninger man støder paa overalt.

Og vi forbauses endnu over den Langsomhed, hvormed Republiken organiserer sig!

Trods Videnskaben og dens vidunderlige Anvendelser, trods det stadig mere indgaaende Kendskab til Historien og Tankens Udbredelse i Folket gennem Pressen, Bøgerne og Foredrag, gentager de samme Fejl sig. Karaktererne staar under Ideerne, Handlingerne under Theorierne. Man prædiker Solidaritet, og man udøver den ubarmhertigste Individualisme. Man priser Moralens, og man synker ned i den frygteligste Korruption.

Kort sagt, langt fra at forbedres, fuldkommengøres — *forringes* Bevidsthederne.

Man opdager med Rædsel, at det sociale Arbejde, efter at have naaet det højeste Punkt af Udfoldelse, pludselig standser.

Man spørger sig selv, om Menneskeheden

er i stadig Fremgang, eller om Fremskridtet kun finder Sted, naar der er Tale om Ting. Men en upartisk, dybgaende iagttagelse sejrer over Tvivlen. Naar man nøje studerer Historien, ser man, at alle de Kriser, Nationerne gennemgaar, altid skyldes Rettens Fornægtelse og en daarlig Fordeling af Rettigheder og Pligter.

For at raade Bod paa Ulykken er det nødvendigt at tage den ved Roden; Retten er udelelig, idet Interesserne paa een Gang er individuelle og fælles, Retten er saavel politisk som borgerlig; thi kun at udøve den i den sidste Retning, er at berøve den enhver Garanti.

En Omdannelse af Loven er altsaa nødvendig, kun den kan tilvejebringe Orden og sætte alt paa sin rette Plads.

Maria Deraismes.

(Uddrag af Thyra Kieler.)

Brev fra Norge.

Kjære redaktør!*)

Som man vil erindre, sendte jeg »Kvindestemmeretsbladet« isommer en melding om at den norske regjering havde foreslaaet, at adgangen til statens embeder skulde under samme Betingelser som for mænd ogsaa aabnes for kvinder. Dog skulde der undtages endel.**)

Denne regjeringsproposition blev behandlet i odelstinget igaar. Og den blev vedtat. Derved vandt norske kvinder en ny sejer i sin kamp for likeberettigelse med mænd. —

Men — ja, der er desværre altid et men! Den begrænsning, som regjeringsforslaget indeholder, lykkedes det ikke vore venner og talsmænd i tinget at faa ryddet av veien. —

Den største del av debatten kom til at dreie sig om, hvorvidt kvinder var skikket for og burde tilstedes adgang til presteembederne. Her forekom det forunderlige og for mig nye, at mens enkelte byrepræsentanter mente at det vilde vække forargelse i mange meneskers religiøse bevidsthed at se og høre en kvindelig prest præke, hadde landrepræsentanterne et langt friere og liberalere syn paa den sak. Flere av dem fremholdt, at desyntes, at kvinder varsærlig skikket til at være prester, fordi de i almindelighet hadde stærkere religiøse følelser og et finere sjæleliv end mange mænd.

Men der har hersket og hersker endda en forunderlig fordom netop mod kvindelig virksomhet i kirkens tjeneste. Dette fik bl.a. ogsaa utslag i den beslutning som blev fattet

*) Fra Frøken Frederikke Mørk.

**) Se »Kvindestemmeretsbladet« for April 1911.